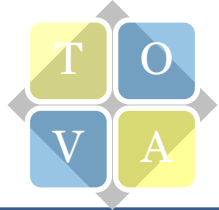

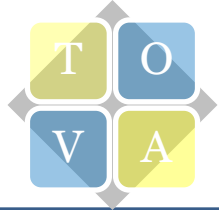
Hidraulikai hálózatszámítás

gyakorlata

A modellezés célja 1

- **Hidraulikai méretezés**
- **Üzemtani állapot elemzés**
- **Üzemmenetek megtervezése, menetrend készítés**
- **Beavatkozás helyességének utólagos igazolása, cáfolása**
- **Lengésjelenségek vizsgálata, hatásos védelmi módszer kialakítása**

A hálózatszámítás feltételei

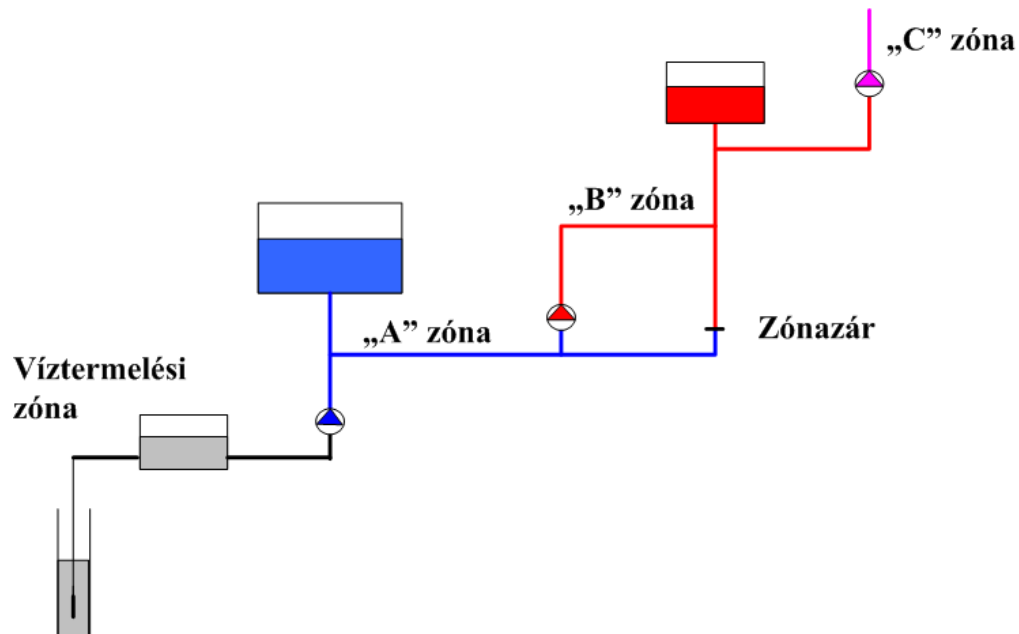
- **Álljon rendelkezésre egy jó szimulációs algoritmus, modell (Epanet, Aquis, Piccolo)**
- **Létezzenek időben összetartozó mérési adatok (SCADA)**
- **A modell változatok előállításához szükséges gépi támogatás (GIS)**
- **A csomóponti fogyasztás becslés megvalósítása kulcs fontosságú (MTZ)**

A hidr. hálózatszámítás tárgya

- **Egy nyomásvezeti zóna**

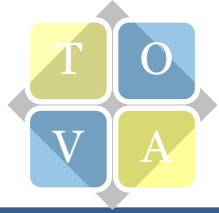
A kapcsolódó zónákat az elvétel mértékével szimuláljuk.

A modell általában ún. üzemtani modell, ahol szivattyúk jelleggörbéi helyett a gépházi mérések képezik az inputot.

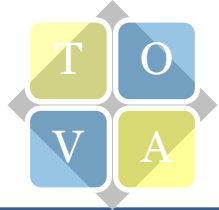
- **Teljes hálózat**

Az egymásra épülő zónák kapcsolódását szivattyúk beépítésével modellezünk. Ilyenkor mért jelleggörbékre van szükség.

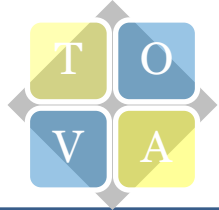
Az adatok időbeli összetartozása

- **Üzemtani hálózatszámítás esetén**
  - **Scada hiányában nem kellően garantált az időbeli összetartozás**
  - **Probléma lehet az on-line és off-line mérések időbeli megfeleltetése**
  - **Félórára átlagolt adatok jelentősége**

Modellek osztályozása

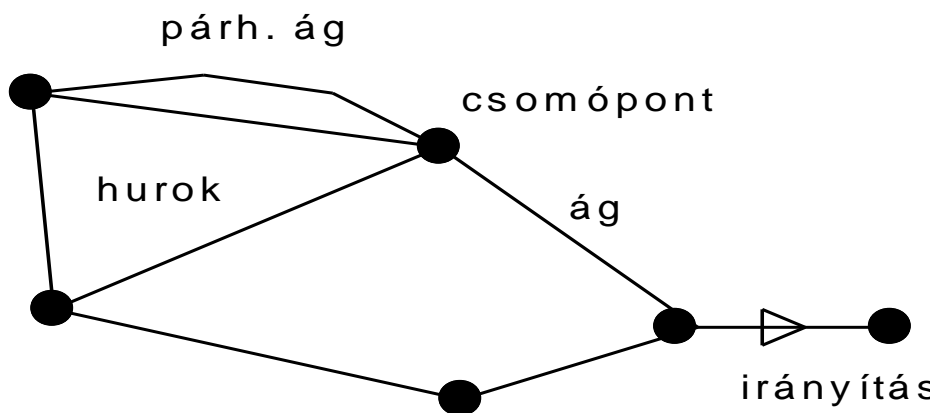
- Primer hálózat **fővezetéki modell** ($D_{\max} / 3$)
Fő és gerinc vezetékek
- Secunder hálózat **részletes modell**
Elosztóvezetékek
- Tercier hálózat **nem részei a modellnek**
Bekötővezetékek

Modell-gráfok

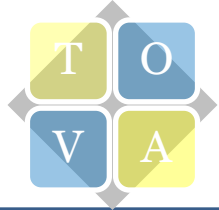
- Csomópontok

Betáplálás, fogyasztás

- Szakaszok

Átmérő, hossz, érdekesség

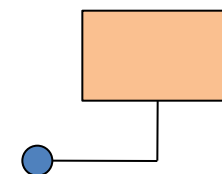

Modell elemek

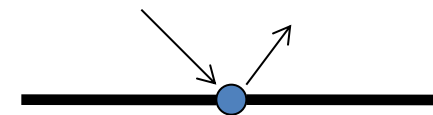
- **Vezetékszakaszok (ágelemek)**

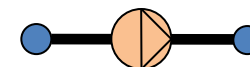
- **Medencék**

- **Betáplálások, elvételek a csomópontokban**

- **Szivattyúk**

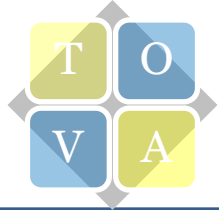
-
- **Elzáró szerelvények**

- **Visszacsapó szelepek**

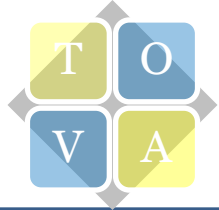
- **Szabályozó szelepek**

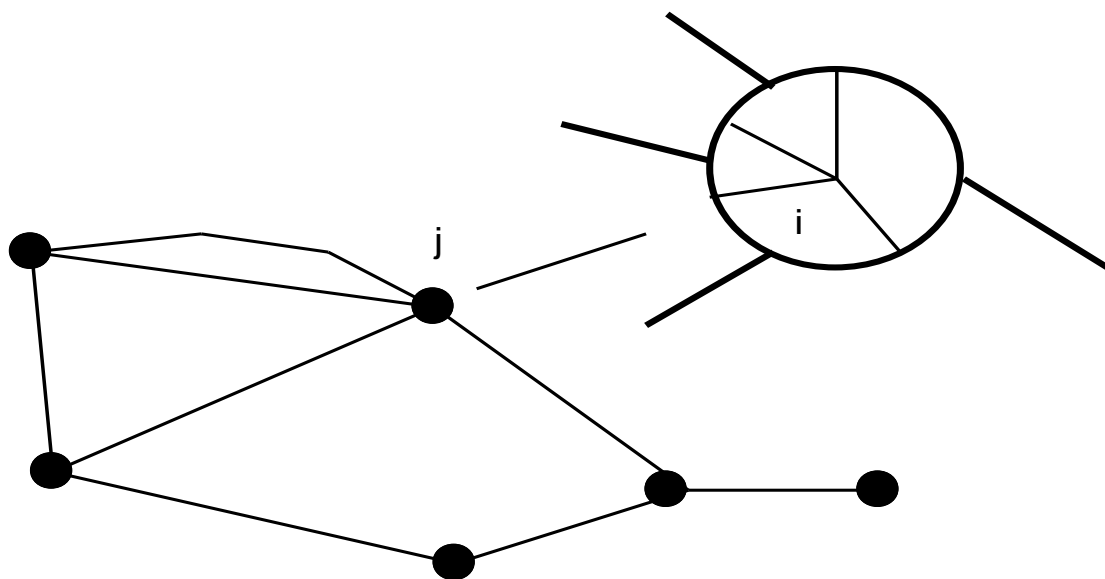
A csomóponti fogyasztások

- **Fővezetéki modell esetén**
MTZ módszer

- **Elosztó vezetéki modell esetén**
Csomóponti elvételek a fogyasztási adatokból

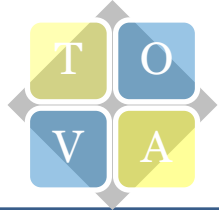

Az MTZ módszer

$$q_i = \delta_i F_T$$

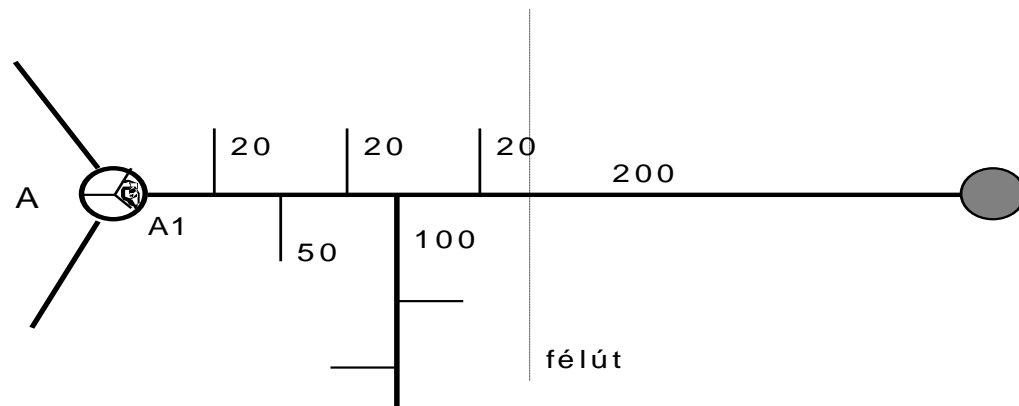

$$F_T = B - T \mp \Delta V$$

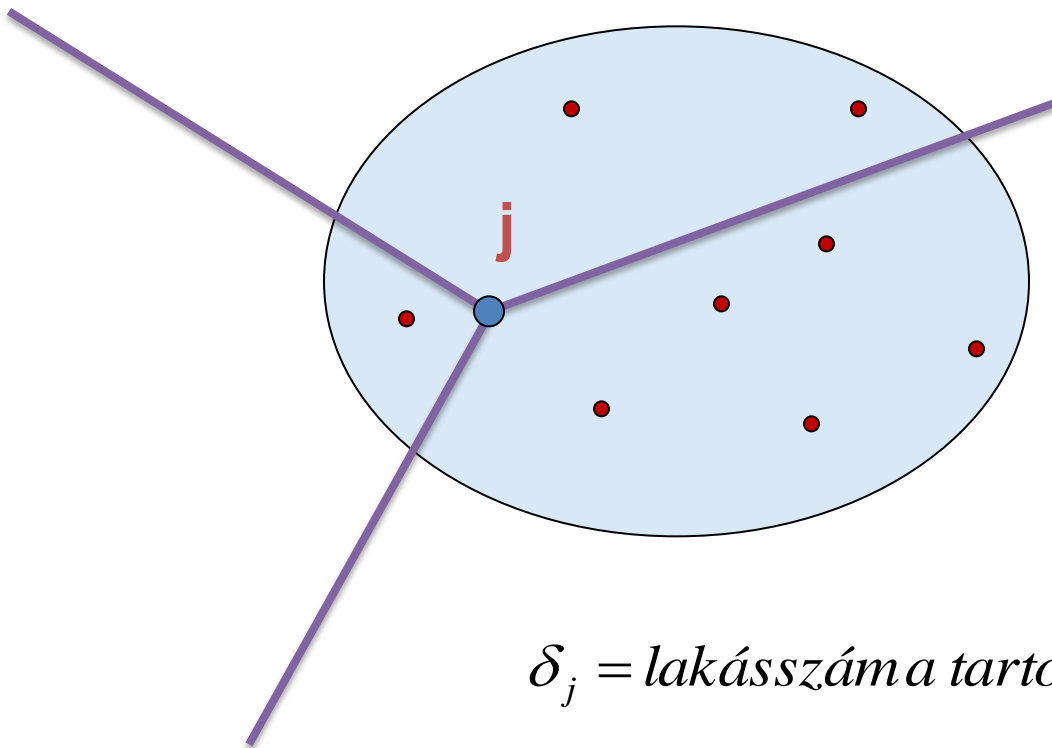

A súlytényező

$$\delta_j = \frac{\left(\sum_{i=1}^N S_i \right)_j}{\sum_{j=1}^{N_{cs}} \left(\sum_{i=1}^N S_i \right)_j}$$

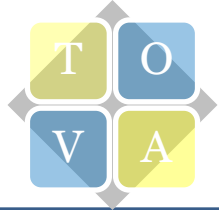
Leágazó vezeték	Fogyasztás	Lakásszám
s:= 0 <u>do while</u> félútig s:= s+ d2.5 <u>enddo</u>	s:= 0 <u>do while</u> félútig s:=s+ q <u>enddo</u>	s:= 0 <u>do while</u> félútig s:= s+ l <u>enddo</u>

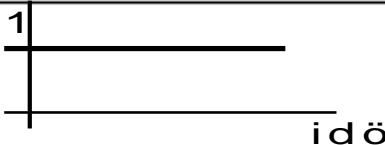

**Csomópont körüli
tartomány**

$\delta_j = \text{lakásszám a tartományban}$

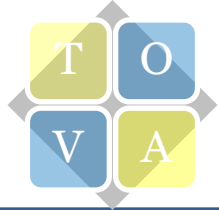
$\delta_j = \text{fogyasztás a tartományban}$

A súlytényező korrekciója

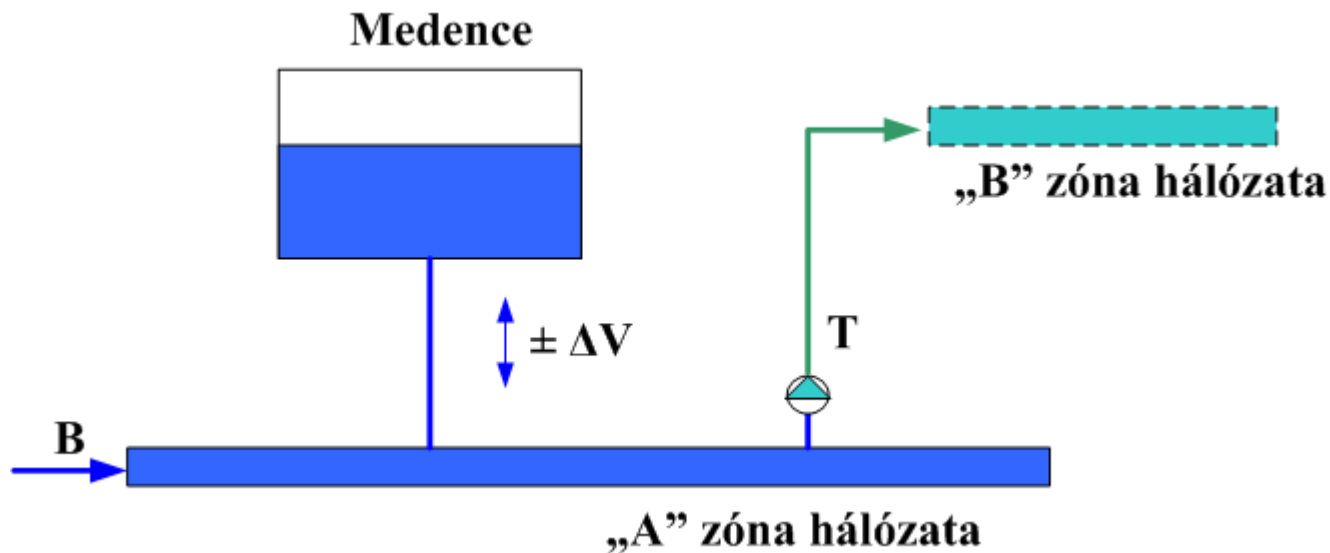
Tipus	Jel	Idősor
Egyenletes	$\varphi_1(t)$	
Zöldövezeti	$\varphi_2(t)$	
Belvárosi	$\varphi_3(t)$	...
Ipari	$\varphi_4(t)$	...

$$\delta_j = \frac{\left(\sum_{i=1}^N \{s \varphi_k(t)\}_i \right)_j}{\sum_{j=1}^{N_{cs}} \left(\sum_{i=1}^N \{s \varphi_k(t)\}_i \right)_j}$$

A fogyasztói terhelés

$$F_T = B - T \mp \Delta V$$

F_T : Fogyasztói terhelés

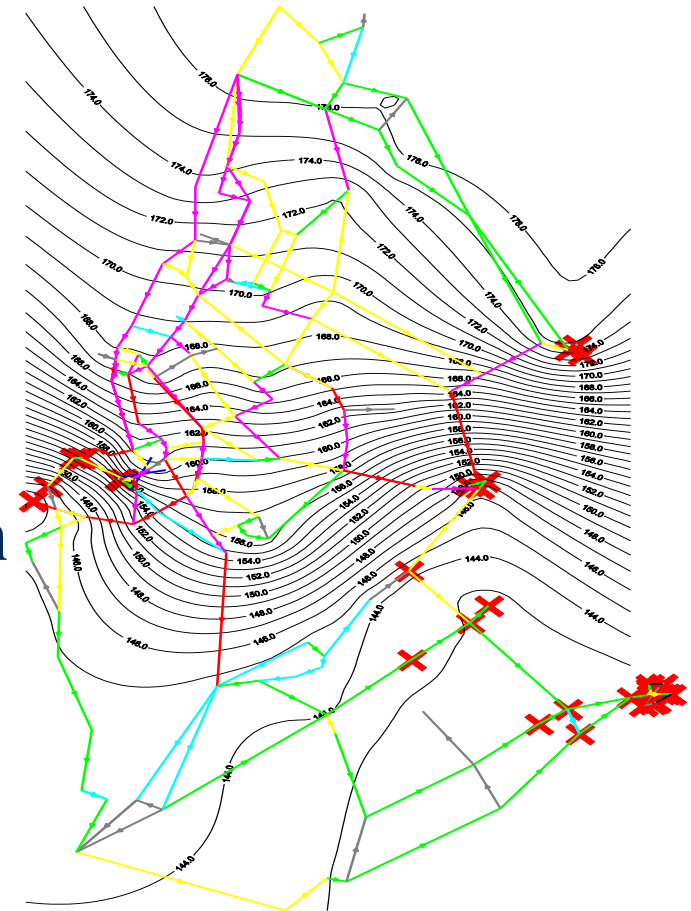
B : Betáplálás (az A zónán)

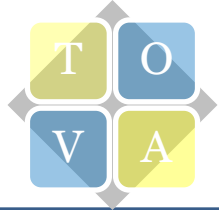
T : Továbbemelés az A zónán (betáplálás a B zónán)

ΔV : Medence különbség

- **Nyomás a csomópontokban**
nyomásvonal
nyomásfelület
- **Sebesség nagysága a szakaszokon**
Nagy (energiaveszteség),
Kicsi (lerakódási hajlam)

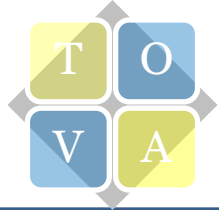
Pesti alapzóna, 5.sz. variáns, 1998.08.19., 04:00

Eredmények 2

- **Vízminőségi modellek**
  - Vízkor, tartózkodási idő**
  - Szedimentáció kialakulása**
  - Klóremesztés alakulása**
- **Lengésvizsgálatok**
  - Nyomásveszélyes helyek**
  - Időbeli lefutás**

Köszönöm a figyelmet !